Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA KRANJ — številka 31.— leto XII. — 1. september 1973

Blizu 50 naših planincev se je 20. avgusta povzpelo na najvišji vrh Evrope — Mont Blanc. Odprava je bila skrbno pripravljena in ob vestnem vodstvu, odličnem vremenu in »trpežnih« udeležencih dobro uspela. Na 4. strani današnje številke objavljamo daljši zapis o tem pomembnem vzponu, ki pomeni vrhunec številnih planinskih izletov našega planinskega društva. Na sliki: kar zajetna druščina planincev Iskre se je razlezla po širokih pobočjih in vztrajala vse do vrha.

Iskra-Naprave Ljubljana

Skrb za stanovanja delavcev

V sorazmerno mladem kolektivu tovarne elektronskih naprav smo šele v zadnjih letih prišli vsaj delno »do sape« pri reševanju stanovanjske problematike članov kolektiva. Vsa leta od ustanovitve, oz. od začetka odplačevanja anuitet, smo bili s sredstvi za izgradnjo stanovanj hudo na tesnem, kljub temu pa se lahko pohvalimo, da je bilo na tem področju marsikaj storjenega.

Že vsa leta izredno uspešno deluje v tovarni stanovanjska komisija (kot komisija delavskega sveta), ki je iz zbranih izkušenj predlagala izdelavo »Pravilnika o pomoči tovarne pri pridobivanju stanovanj«, katerega sedaj uporabljamo četrto leto in ga sproti dopolnjujemo, pač glede na spremembe pogojev gospodarjenja. Za ilustracijo o tem, kaj je bilo na področju stanovanjske izgradnje narejenega v zadnjih letih, naj povemo, da je okoli 90 članov kolektiva prejemalo stanovanjske kredite, da že nekaj let nazaj letno podelimo vsaj eno najemno stanovanje za reševanje najbolj perečih stanovanjskih problemov, itd.

Seveda pa so naše želje za vnaprej še večje — upamo pa tudi na večje finančne možnosti. Konec l. 1972 je bila izvedena anketa, ki je pokazala, kaj moramo na področju stanovanjske izgradnje doseči v naslednjih 4—5 letih.

Ker štejemo rezultate ankete (z nekaterimi pridržki) za dokaj realne, lahko predvidevamo, da bodo naše naloge na stanovanjskem področju v letih 1974—1977 približno naslednje:

— člani kolektiva bodo potrebovali v teh letih okoli 83 stanovanj v skupni površini okoli 5000 kv. m

— približno 20 članov kolektiva potrebuje posojila za adaptacije sedanjih stanovanj

— skupna finančna sredstva, ki jih moramo v teh letih zbrati, bodisi iz sredstev tovarne, prek kreditov in s soudeležbo članov kolektiva pa skorajda 20 milijonov dinarjev.

Seveda se postavlja vprašanje, kako zagotoviti taka sredstva in komu jih dodeliti. Glede drugega vprašanja — komu dodeliti sredstva — so samoupravni organi in stanovanjska komisija na jasnem. Treba je poslovati po obstoječem pravilniku o pomoči delavcem pri stanovanjski izgradnji, upoštevati je treba vsaj toliko kot dosedaj socialno problematiko članov kolektiva. z dodeljevanjem najemnih stanovanj in končno treba je imeti posluh za kadrovsko problematiko v tovarni, katere uspešna rešitev je gotovo eden izmed pogojev poslovnega uspeha celote.

Težji del vprašanja je seveda, kako priti do potrebnih sredstev za financiranje nakupa stanovanj oz. kreditiranje. Strokovne službe tovarne sedaj izdelujejo konstrukcijo financiranja, ki bo po planu v letih 1973—1976 prinesla takale finančna sredstva:

— iz obveznega stan. prispevka	2,297.000,00
— iz dobička, razporejenega v sklad skupne porabe	3,241.700,00
— iz ostalih virov	180.000,00
— iz vračanja sredstev v banki	3,429.400,00
— iz lastnih udeležb	7,980.000,00
— iz kreditov bank	2,100.000,00

Da bomo planirane investicije v stanovanjsko izgradnjo lahko izpeljali, prav sedaj sestavljamo kreditni zahtevek za Ljubljansko banko, katerega bomo konec meseca avgusta predložili samoupravnim organom tovarne v pregled in potrditev in s katerim bomo pri Ljubljanski banki zaprosili za 1,250.000,00 kredita, predvsem za izgradnjo in nakupe najemnih stanovanj. Že v letnem gospodarskem planu za l. 1974 bomo predlagali, da se okoli 7 % čiste akumulacije (dobička) nameni za stanovanjska sredstva, kar naj bi postalo tudi obveznost za naslednja leta. Tudi dopolnitve sedaj veljavnega pravilnika o stanovanjski izgradnji, bodo šle v tako smer, da bomo zahtevali lastno udeležbo prosilcev, pa čeprav le v simboličnih zneskih — lastna udeležba je namreč v našem finančnem planu močna postavka, saj bo morala pokriti okoli 40 % skupnih potreb.

Kot smo omenili, je izdelava eleborata, ki ga bomo predložili banki, v polnem teku. Prepričani smo lahko, da bodo samoupravni organi, komisije ter sindikalni ter politični organi v tovarni — tako kot dosedaj — s polno mero posluha, razumevanjem in z dodatnimi koristnimi predlogi podprli to dolgoročno akcijo in s tem zagotovili enega od važnih pogojev uspešnega dela v naši organizaciji. -MK-

Iskra pokrovitelj proslave 22. septembra v Starih žagah na Dolenjskem

Med našo NOV so v Starih žagah na Dolenjskem vzklile znamenite partizanske delavnice, med njimi tudi radiodelavnica 99d. Letos praznujemo 30-letnico ustanovitve teh pomembnih delavnic, ki so v najtežjih življenjskih in delovnih pogojih prispevale neprecenljiv delež k uspehom osvobodilne vojne.

O delavnicah, njihovem nastanku, delu in pomenu bomo zapisali prihodnjič kaj več, za danes pa le to, da bo pod pokroviteljstvom Iskre 22. septembra t. l. v Starih žagah na Dolenjskem velika proslava ob 30-letnici ustanovitve partizanskih delavnic, v okviru katere bo odkrita tudi spominska plošča radiodelavnici 99d, medvojnemu zametku današnje Iskre. Proslava bo, kot vse druge proslave pomembnih dogodkov naše NOV prav gotovo v ta del Dolenjske privabila tudi številne člane kolektivov Iskre, zlasti pa še udeležence NOV, ki so s svojim delom v teh delavnicah ustvarjali temelje naši današnji industriji.

Iskra-Baterije Zmaj Ljubljana

Razgibana dejavnost

Večina proizvodnih delavcev se je že vrnila z letnih dopustov, zato je minuli ponedeljek stekla proizvodnja v normalnem obsegu. Za razliko od lanskega leta, ko so v Zmaju imeli kolektivni dopust, so tokrat skupinsko prekinjali delo le po posameznih proizvodnih linijah v odvisnosti od artikla baterij, ki je po planu in trenutnih zahtevah moralo biti izdelano za domače ali tuje tržišče.

Poleg proizvodnje pa je zaživela tudi dejavnost na samoupravnem in družbenopolitičnem področju. V javni razpravi je namreč novi statut podjetja, ki med drugim zajema tudi novo organizacijo podjetja in vključuje ustavna dopolnila. Pred dnevi so na zborih delovnih skupnosti sprejeli sklep o podaljšanju mandatne dobe organov upravljanja najkasneje do 30. oktobra letos. Zato bodo takoj po sprejetju statuta razpisali nove volitve.

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij v Zmaju so mnenja, da jih čaka dokaj naporno delo s poudarkom na čimboljšem evidentiranju možnih kandidatov za samoupravna telesa, izmed katerih še posebej kot novost izstopa delavska kontrola. M. Mayer

Prva skupina jugoslovanskih funkcionarjev odpotovala na konferenco neuvrščenih v Alžir

Konec tedna bo odpotoval v Alžir podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minič kot šef druge škupine jugoslovanskih funkcionarjev. V začetku septembra pa bodo odpotovali v Alžir člani uradne jugoslovanske delegacije. Vodil jo bo predsednik republike Tito, člani pa so: Edvard Kardelj, Lazar Koliševski, Avguštin Papič, Miloš Minič, Jure Bilič, Stana Tomašević in jugoslovanski veleposlanik v Alžiru Osman Dikič.

27. avgusta je odpotovala v Alžir prva skupina jugoslovanskih funkcionarjev, ki bodo sodelovali na četrti konferenci šefov držav in vlad neuvrščenih držav. Ta skupina, ki jo vodi svetnik v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve Berislav Badurina, bo sodelovala na sejah pripravljalnega komiteja 16 neuvrščenih držav.

Iskra-IEZE Ljubljana

Nov montažni oddelek v Ljubnem ob Savinji

V času sanacije je TOZD Feriti razširila proizvodni program na izdelke z višjo stopnjo obdelave, ki naj bi omogočil razširitev obsega proizvodnje in soliden ekonomski položaj tovarne. Začeli so osvajati program raznih navitih induktivnih elementov, ki imajo za bazo feritna jedra. Tako se je v okviru TOZD-a rodila druga dejavnost, ki jo poenostavljeno imenujejo montaža.

Z jačanjem te dejavnosti v letošnjem letu je vedno bolj v ospredje izstopalo pomanjkanje kvalitetne ženske delovne sile, ki jo je v Ljubljani in bližnji okolici težko dobiti. Če gre za lokacijo, ki je nekoliko oddaljena, kot je Iskrin kompleks v Stegnah in, če gre za delo v industrijski dejavnosti, kjer je — kot je znano — za skromnejši zaslužek treba pridno delati, preraste pridobitev novih delavcev v pravi problem.

V iskanju rešitve so se odločili, da vspostavijo kontakte z od industrijskih centrov oddaljenimi področji, ki imajo na razpolago še kvalitetno delovno silo. Pod pojem »kvalitetno« razumemo poleg pridnosti tudi predvsem urejene življenske pogoje, relativno dobro zdravstveno stanje in možnost selekcioniranja z ozirom na spretnost. Takim zahtevam v veliki meri ustreza Ljubno ob Savinji, kjer so po 2 mesecih priprav s 1. julijem 73. organizirali oddelek s 16 zaposlenimi in možnostjo zaposlitve nadaljnih 15 delavk. Interes za delo je bil zelo velik. Na skromen oglas v kraju samem se je prijavilo preko 60 žena. Le objektivno testiranje sposobnosti je bila možna osnova za izbiro prvih delavk, ostale pa še čakajo, da se bodo potrebe povečale.

Oddelek v Ljubnem seveda ni nikakršen obrat z vsem spremljajočim balastom, ampak je tu v skromni najeti, a vsem zahtevam ustrezajoči, še skromni delavnici organizirano delo na nekaj enostavnejših delavnih operacijah, ki ga vodi 1 izmenovodja. V bistvu so torej delavci vključeni v delovni proces tovarne v Ljubljani, le da se izognejo utrujajoče vožnje, ampak raje tedensko pripeljemo delo k njim. Za tak odnos Ljubno—Ljubljana so se dogovorili tudi s pristojnimi organi občine Mozirje in krajevno skupnostjo Ljubno. Ti so tudi prispevali svoj delež k hitri realizaciji zamisli in pomagali pri organizaciji prostorov in izbiri delovne sile.

Rezultati prvih tednov kažejo, da kombinacija uspeva: zadovoljne so delavke v Ljubnem, ker imajo v neposredni bližini doma soliden zaslužek, zadovoljni pa so tudi organizatorji dela, ker ugotavljajo dobre sposobnosti in pridnost delavk.

V začetku septembra bodo vsi člani Ljubenskega oddelka obiskali matično tovarno v Stegnah, se seznanili s celotnim delovnim procesom, s člani celotnega kolektiva, obenem pa jih bodo predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov seznanili tudi s problematiko s tega področja in jih vključili v delovanje.

Želimo, da bi se novi del kolektiva TOZD Feriti dobro počutil v ISKRINI skupnosti in upamo, da bomo lahko sčasoma ob ugotovitvi poslovne uspešnosti te zamisli ter na zadovoljstvo občanov Ljubna razširili dejavnost tako, da bodo vsi, ki žele, dobili delo v svojem kraju.

D. D.

Iskra-Aparati Ljubljana

Pomembna pogodba o sodelovanju s Siemensom

ISKRA je bila že doslej najmočnejši proizvajalec industrijske elektronike v Jugoslaviji. Ta proizvodnja je temeljila na lastnih razvojno-projektivnih rešitvah. Za proizvodnjo teh naprav pa so bili uporabljeni materiali domačih in tujih proizvajalcev elektronskih komponent.

Industrijska elektronika je v zadnjem 10 letju zelo napredovala. Sodobne naprave na tem področju so izdelane pretežno na osnovi polvodniških modulnih enot s konektorskimi priključki, izdelanih iz diskretnih polvodniških elementov, integriranih vezij ali hibridnih vezij.

Domača elektronska industrija temu hitremu napredku ni uspela slediti, predvsem zato, ker so vlaganja za razvoj in proizvodnjo takih modulov sistemov zelo velika in jih sorazmerno majhno jugoslovansko tržišče še zdaleč ne more pokriti. Prav zaradi navedenih razlogov danes niti v svetovnem merilu ni veliko firm, ki bi proizvajale zadovoljiv asortiman pol prevodniških modulnih enot. Take enote danes rentabilno proizvajajo samo najmočnejše firme industrijske elektronike.

Potrebe po sodobnih napravah industrijske elektronike so se v zadnjem času v Jugoslaviji zelo povečale. Domača industrija teh naprav ni izdelovala, zato se je povečal delež tujih dobaviteljev. Prav zato se je tovarna ISKRA APARATI odločila, da z ustreznim dogovorom o sodelovanju z eno izmed renomiranih firm na tem področju prične izdelovati te naprave ter zadovolji potrebe na domačem tržišču.

Firma SIEMENS je pripravljena sodelovati, v ta namen je bila podpisana ustrezna pogodba o poslovno tehničnem sodelovanju, ki Iskri v prvi fazi omogoča ugoden nakup kompletnega asortimana polprevodniških modulnih enot sistemov SIMATIC, ki so in bodo v proizvodnji firme Siemens. Te nakupe pa bo Iskra kompenzirala s prodajo svojih izdelkov firmi Siemens. S tem je ZP Iskri dana možnost, da v sorazmerno kratkem času osvoji proizvodnjo sodobnih naprav industrijske elektronike za avtomatizacijo in krmiljenje: **vseh vrst strojev,** (obdelovalnih, tekstilnih, gradbenih itd.) **tehnoloških procesov, termo, hidro in nuklearnih central, ladij, regalnih skladišč** itd. Pogodba daje Iskri možnost licenčne proizvodnje polprevodniških modulnih enot za potrebe obeh partnerjev, sodelovanje na področju projektiranja naprav ter nastopov na tretjih tržiščih.

Za spominski dom v Kumrovcu in ureditev Kozjanskega območja

Družbeno-politične organizacije mesta Ljubljana bodo organizirale 16. septembra (v primeru dežja pa 23. septembra) veliko zabavno-glasbeno in folklorno prireditev na ploščadi Trga revolucije. Prireditev bo trajala od 9.—13. ure dopoldne in od 14. do 20. ure v bogatem in pestrem sporedu pa se bo zvrstila dolga vrsta priznanih umetnikov, solistov, ansamblov, pevskih zborov in folkloristov, ki bodo s svojimi izvajanji poskrbeli, da bodo obiskovalci prireditve zadovoljni.

V teku je široka akcija za prodajo vstopnic po sindikatih delovnih organizacij, saj je namen te velike prireditve z izkupičkom podpreti izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu in akcijo za ureditev kozjanskega območja.

Tudi med člani delovnih organizacij v okviru ZP Iskra naj ima ta akcija širok odmev, izražen v kar najbolj številni udeležbi na prireditvi!

Iskra-Aparati Ljubljana

Zadovoljivo poslovanje v polletju

Tovarna je izpolnila v prvem polletju le 81,2 % predvidenega proizvodnega načrta za to obdobje, računano po finančni vrednosti, oz. 43,2 % v odnosu na celoletni načrt. Po fizičnem obsegu so kazalniki še malenkost nižji, saj je polletje zaključeno s kazalnikom 79,8 %, oz. 42,6 % letnega načrta.

Vzroke za to moramo delno iskati v dokaj težkem splošnem gospodarskem položaju, kjer se obljubljena razbremenitev gospodarstva sproti izgublja zaradi stalnega naraščanja cen reprodukcijskega gradiva, domačega kot uvoznega. Tudi oskrba s tem gradivom je dokaj težavnejša, saj občasno nekaterih surovin sploh ni moč dobiti, pri skoraj vseh potrebnih pozicijah gradiv, posebno iz inozemstva, pa so se močno povečali dobavni roki in presegli celo bogato ocenjene rezerve v tem pogledu.

Od notranjih vzrokov za zaostajanje moramo omeniti predvsem tehnične in tehnološke težave, ki so vplivale zlasti na slabše izkoriščanje razpoložljivih kapacitet in s tem na počasnejšo rast storilnosti, kot smo jo načrtovali. V isto skupino vzrokov spada tudi povečana problematika kvalitete orodij, oz. izpadi zaradi povečanih popravil na leteh.

Pri vsem tem pa ne smemo zanemariti tudi drugih drobnih vzrokov, predvsem subjektivne narave, ki so tudi vplivali na nižje doseganje načrta, katere pa bi lahko uspešnejše reševali v lastni hiši, če bi k temu reševanju pristopili z večjim sodelovanjem na vseh fazah proizvodnega procesa. Pri tem mislim na faze načrtovanja, oskrbe in organizacije proizvodnje, od montažne skupine do vodstva tovarne.

Navkljub vsemu temu je obseg proizvodnje za prvo polletje 1973 občutno višji kot v enakem obdobju lanskega leta. Po finančnem obsegu smo naredili za 16,5 % več, po fizičnem obsegu pa celo za 17,6 %. Največje povečanje v isti primerjavi je na področju industrijskih elektronskih naprav — za 63,2 % in pri programatorjih za pralne stroje za 40 %, pri stikalnih aparatih 13,4 %, pri zaščitnih relejih in elementih avtomatike pa 1,5 %. Pri signalnih napravah, rezervnih delih in uslugah pa letošnji obseg zaostaja za lanskim in to za 27,3 % pri napravah ter 47,4 % pri delih in uslugah.

Polletni načrt izvoza smo dosegli samo 62,5 %, kar je le 34 % letne naloge. Kljub takemu zaostajanju pa je bil obseg izvoza za 9 % večji kot v istem obdobju lanskega leta. Ugodna je tudi struktura izvoza — na konvertibilnih tržiščih 42,5 % in 57,5 % na področju kliringa.

Višina zalog izdelkov pri Iskra — Commerce se je ob koncu polletja skoraj izenačila s povprečjem za leto 1972. Precej visoke zaloge 31. decembra 1972 so bile ob koncu junija relativno celo za 12,7 % nižje od lanskega povprečja.

V odnosu na lanskoletno povprečje, smo zaposlili v tovarni 6,8 % več delavcev, vendar se je zaposlovanje gibalo pod načrtovano dinamiko. Tako imamo v odnosu na polletni načrt 1973 povprečno 4,1 % manj, v odnosu na celoletni načrt pa celo 6,9 % manj zaposlenih sodelavcev. Izraba delovnega časa na 1 zaposlenega je slabša od lanskoletne in od načrtovane, predvsem zaradi porasta boleznin nad 30 dni, dočim so boleznine do 30 dni celo nekoliko nižje. Delež plačanih ur za prisotnost na delu pa je večji od načrta in lanskoletnega povprečja, predvsem zaradi nizkega deleža letnih dopustov v prvem polletju.

Osebne dohodke smo izplačevali po določilih samoupravnega sporazuma o delitvi. Povprečni mesečni OD je bil 1.892,— din, oz. le 93,4 % v odnosu na načrt. Po poslovnem uspehu za polletje bomo izplačali še razliko, tako da bo doseženo načrtovano povprečje z 99,6 %, oz. bodo nominalni OD večji za 5,2 % od lanskih. Realni OD pa so seveda nižji, saj so podražitve življenjskih stroškov precej višje od nominalnega povečanja. Zato moramo v drugem polletju povečati obseg proizvodnje, da si bomo lahko zagotovili načrtovane OD in jih z uspešnim prekoračevanjem proizvodnega načrta tudi lahko izplačali. Stroški v letu 1973 niso popolnoma primerljivi s stroški v preteklem letu, ker je več sprememb v kontnem načrtu. Tako popravljeni stroški so bili za 1,3 % višji od načrtovanih, če pa izločimo vpliv sprememb kontnega načrta, pa so za 0,7 % nižji od predvidenih. Zelo pa so narasli režijski stroški, ki so v celoti za 10 % višji od načrtovanih. Če pa izločimo iz stroškov stanovanjski prispevek in regresiranje družbene prehrane, kar smo prej plačevali iz sklada skupne porabe in ne iz direktnih stroškov, je režijska stopnja še vedno za 4 % večja od načrta, oz. za 1,6 % večja od lanske. Povečanja te stopnje so zlasti na tistih stroškovnih mestih, kjer so dosežene produktivne ure močno pod načrtom.

Gibanje zalog je še dokaj ugodno. Na razredu 3 so povprečne zaloge višje le za 5,1 %, ob 16,5 % povečanju proizvodnje, oz. njihovo povprečje celo 9,8 % nižje od načrta.

Nedokončana proizvodnja je bila v povprečju 6 % višja od načrtovane, v primerjavi z lanskim letom pa celo za 26,8 %. Razmeroma velik obseg zalog na tem področju predstavlja sicer obremenitev, vendar hkrati določeno prednost za boljšo finalizacijo v naslednjem obdobju.

Poprečne zaloge gotovih izdelkov v tovarni so višje od načrtovanih iz iz lanskoletnih za 60 %. Vzrok takemu povprečju so izredno visoke zaloge na izvoznem skladišču ob koncu junija, ker izvozniki niso uspeli odpremiti kupcem vsega pripravljenega blaga.

Koeficienti obračanja so tudi ugodni. Pri razredu 3 smo točno na načrtu, oz. za 16,2 % boljši od lanskega leta. Pri razredu 6 sicer nekoliko zaostajamo, tako po načrtu kot v odnosu na lansko leto, vendar smo v skupnem seštevku obeh razredov le 1,9 % izpod načrta, oz. za 10,9 % boljši od lanskega leta. Takšni rezultati so vzpodbudni in bodo ob večji proizvodnji v drugem polletju lahko še ugodnejši. Tudi plačevanje našega glavnega kupca IC je za 10,8 % boljše kot v preteklem letu. Stanje dolžnikov v celoti je le za 2 % višje od lanskoletnega, če pa upoštevamo povečani obseg prodaje v letu 1973, pomeni to celo relativno znižanje za 14,3 %.

Še zaključne ugotovitve iz poslovnega poročila: v primerjavi z lanskim letom smo povečali produktivnost, merjeno z ustvarjeno vrednostjo proizvodnje na 1 delavca za 9,6 %, po fizičnem obsegu pa za 10,4 %, vendar še vedno zaostajamo za 7,2 % za načrtom. Ekonomičnost je zaradi pospešenih odpisov drobnega inventarja, osnovnih sredstev in delnih odpisov starih terjatev prav tako za 3,4 % pod načrtom, zaostaja pa tudi akumulativnost, nastopajo pa še drugi povečani stroški, tako da bomo morali v drugem polletju prav tem problemom posvetiti največjo skrb in ukrepati z vso odločnostjo.

Globalne vrednosti, predvidene z gospodarskim načrtom so tako le delno dosežene in s celotnim uspehom ne moremo biti zadovoljni. V drugem polletju bomo morali predvsem povečati obseg proizvodnje, zlasti pa izvoz in do največje možne mere znižati poslovne stroške. Tudi osebne dohodke bomo morali v mejah možnosti bolj prilagoditi povečanim življenjskim stroškom. To pa bomo lahko dosegli le, če se bomo vsi zavedali, da naloga, ki nas čaka, ni lahka in da jo bomo lahko uspešno rešili le z organizirano, vztrajno in pospešeno akcijo.

-L-

Portreti Iskrašev

Vinko Zor,

gradbeni tehnik odlikovan z redom republike z bronastim vencem.

Vinko Zor je zaposlen v ISKRI od leta 1956 dalje kot gradbeni nadzornik in odgovorni vodja gradbene operative.

Ves čas svoje zaposlitve je izvajal in nadzoroval investicije v tovarni. Izreden trud je vložil pri graditvi tovarne telefonije v letu 1972 v izmeri 10.000 kv. m in v investicijski vrednosti 2 milijarde 700 milijonov. Nadalje je bil v polni meri angažiran pri izgradnji nove tovarne za elektronsko telefonijo na Laborah v izmeri 17.000 kv. m ter 6 milijardno vrednostjo gradbenega objekta. Z neumornim delom, v katerega lahko vštevamo tudi njegov prosti čas, je vedno našel najracionalnejše rešitve pri izgradnji objektov in prihranil znatna finančna sredstva.

Od leta 1956 dalje je uspešno opravljal posle gradbenega nadzornika tudi na naših novih tovarnah kot n. pr.: v tovarni instrumentov v Otočah, Novi Gorici, tovarni usmerniških naprav v Novem mestu in rekonstrukciji obrata mehanizmov v Lipnici in gradnji obrata na Blejski Dobravi. Poleg polne zaposlitve in delovnih dolžnosti je vrsto let aktivno sodeloval pri kulturno prosvetnem delu na terenu.

Odlikovanje — **red republike z bronastim vencem** — *je tov. Zor prejel 28. julija ob svečani otvoritvi nove tovarne na Laborah v Kranju.*

Čestitamo!

Iskra-Avtoelektrika Nova Gorica

Borba za dosego ciljev

Pred kratkim je zasedal delavski svet tovarne. Najvažnejša točka dnevnega reda je bilo vsekakor poročilo o polletnem poslovanju. V uvodu je DS ostro obsodil neudeležbo petih šefov sektorjev, čeprav je bila seja zelo važna, saj so obravnavali polletni obračun. DS je zadevno zadolžil direktorja tovarne, da jih pokliče na zagovor in o tem poroča na naslednji seji DS.

Polletno poročilo je nakazalo delno izboljšanje poslovanja, vendar vse kaže, da ob tako zaostrenem gospodarskem položaju letni plan ne bo moč izpolniti. Odbor za gospodarska vprašanja je predlagal nekaj stališč za izboljšanje, seveda ob skrbni kontroli mesečnih rezultatov. DS se je s predlogi strinjal.

Ker je DS po obračunu I. trimesečja sprejel sklep o prepovedi trošenja obračunane amortizacije iznad z zakonom predvidene višine, je na tej seji, glede na problematiko financiranja programiranih investicij in delnega izboljšanja rezultatov poslovanja, dovolil uporabo 50 % amortizacije iznad z zakoni predpisane višine. Hkrati je DS opozoril na nekatere najakutnejše probleme (zaloge, cene) kjer je potrebna največja budnost in odgovornost, predvsem zaradi vedno višjih cen repromateriala, ki ob zamrznjenih cenah artiklov občutno znižujejo ostanek dohodka.

V nadaljevanju seje je DS obravnaval in sprejel pravilnik o izumih in tehničnih izboljšavah, kjer je najvažnejši tale sklep: Delavec mora biti obveščen o dokončnem stališču DS v enem mesecu po predaji predloga komisije. Važno je tudi, da bodo vsi začetki začeti nerešeni postopki obravnavani po dopolnjenem pravilniku, ki nudi avtorjem več ugodnosti, predvsem pa hitrejši postopek.

Zanimivo je, da je DS na tej seji zaradi nejasnosti in dopolnilnih predlogov zavrnil in dal v ponovno obdelavo zadevnim službam predlog pravilnika o izobraževanju.

V nadaljevanju je DS potrdil kreditne pogodbe z Ljubljansko banko za dolgoročne kredite, ki jih potrebuje za obratna sredstva. Vse to v smislu odločbe o pretvarjanju dela kratkoročnih kreditov v dolgoročne. Zatem je DS tudi obravnaval predlog povečanja sredstev za pogodbena dela in sprejel sklep, da se zadevna masa poveča. Čeprav so sredstva za pogodbena dela v letošnjem letu velika, je glede na nujna dela v zvezi osvajanja novih izdelkov, predvsem izdelave orodij, ta sklep nujen. Poleg tega je ugotovljeno, da je s pogodbenimi deli, glede na možnost hitrejšega in neposrednejšega kontaktiranja v vseh fazah izdelave, kvaliteta zanesljiva, izboljšan pa je tudi izkoristek obstoječih kapavitet.

IZ DRUGIH ČASOPISOV

Iskra v Železnikih se bo širila

Običajni kupci poznamo bolj njihove gospodinjske aparate: razne mikserje, sadne centrifuge, kavne mlinčke, sušilce las itd. Toda njihova glavna proizvodnja so elektromotorčki za gospodinjske aparate od 1,5 do 500 W. Izjema so le večji motorji za kompresorje, ki jih izdelujejo za dansko firmo Danfoss.

»Trg za motorje je velik, četudi ne bi upoštevali naše konjunkture v svetu,« pravi direktor tovarne Lojze Žumer, »ne moremo zadovoljiti vseh kupcev. Predvsem v inozemstvu bi lahko veliko več prodali kot pa naredimo. Letos je brutoprodukt planiran na 20 milijard. Proizvodne zmogljivosti so premajhne in razmeroma zastarele. V primeru, da bi to opremo dopolnili, bi brez nove delovne sile zvišali proizvodnjo za cca. 20 do 25 %. Sedaj tečejo pogovori z ljubljansko banko oz. podružnicama v Škofji Loki in v Kranju za kredit za nakup nove opreme iz Zahodne Nemčije. Vse skupaj bo stalo milijardo in dvesto milijonov din; 20,1 % bomo prispevali sami, 30 % banka, ostalo pa bodo pokrili komercialni krediti iz tujine.«

Kot pravi direktor, bodo še vedno izdelovali le manjše motorje, pri gospodinjskih aparatih bodo pa tako kot doslej uvažali dele, doma pa setavljali in vgradili svoje motorčke. Imajo dve kooperacijski pogodbi s firmama Braun in Girmi. Za motorje izdelujejo vse dele doma, razen ležajev, kolektorjev in žice.

Lani so odprli montažni obrat v Idriji in zaposlili 260 ljudi, predvsem žensk. Od celotne proizvodnje 50 % izvažajo. Izdelke pozna vsa zahodna in vzhodna Evropa, pa tudi ZDA. Od evropskih držav odkupi največ Nemčija, Italija, Danska in Švica. Od povečane proizvodnje, ki je pogojena z novo opremo in kasneje z novo halo, si obetajo še širši skok na mednarodno področje dela, pa tudi zaslužek se bo povečal.

(Glas 7. junija)

Pripomba:

Vloga za kredite za nakup nove opreme je, kot pravijo, že ugodno rešena, s tem pa se tovarni v doglednem času odpirajo nove možnosti za večjo proizvodnjo. Tudi osebni dohodki so se v zadnjem času pomaknili na lepo mesto plačilne lestvice, saj je v juniju znašalo povprečje 1.750, v juliju pa že prek 1.900 N din.

Uredništvo

Vloga in delo interne standardizacije v ZP Iskra

RAZVOJ V PRETEKLOSTI

Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov ISKRA v Kranju je že l. 1946 formirala zametek službe za standardizacijo. Takrat še ni bilo jugoslovanskih standardov, zato je ta služba ob svojem začetku prevajala v tovarniške ISKRA standarde zlasti DIN norme, s čimer je dosegla med drugim tudi uvajanje slovenskih nazivov za standardne dele, gradiva in orodja na vseh delovnih mestih.

Podobno so postopno ustanavljali službe za standardizacijo tudi v nekaterih drugih tovarnah elektroindustrije v Sloveniji, ki so se l. 1961 združile v veliko ISKRO.

Ob združitvi so vse te tovarne združile tudi vse dotedanje službe za standardizacijo v skupni oddelek za standardizacijo v okviru novoustanovljenega razvojnega instituta Iskre — Zavoda za avtomatizacijo. Prva naloga te skupne službe za standardizacijo je bila, standarde posameznih tovarn nadomestiti z enotnimi ISKRA-standardi (IS), ki naj bi veljali v vseh tovarnah.

Z razvojem in razširjanjem asortimana proizvodov v specializiranih tovarnah in obratih se je kasneje pokazala potreba po standardizaciji v posameznih panogah. Tem potrebam je sledila tudi organizacija standardizacije.

NALOGE INTERNE STANDARDIZACIJE

Naloge interne standardizacije v ZP ISKRA so v glavnem naslednje:

1. zmanjševati asortiman nabavljenega materiala in s tem zniževati materialne stroške,
2. z uporabo ponavljajočih se delov znižati asortiman lastnih sestavnih delov, pri enaki ali celo večji izbiri končnih izdelkov in s tem v največji možni meri zadovoljiti kupce ter hkrati zniževati stroške proizvodnje,
3. z definiranjem prevzemnih pogojev zagotoviti zahtevano kvaliteto dobavljenega materiala in kupljenih sestavnih delov,
4. z definiranjem preskusnih metod zagotoviti enakomerno in ustrezno kvaliteto končnih izdelkov ter s tem zadovoljiti kupce in ustvariti ugled podjetja,
5. s predpisovanjem oblik, mer in toleranc zagotoviti zamenljivost sestavnih delov in sestavov ter s tem omogočiti vzdrževanje izdelkov po prodaji,
6. z uvajanjem raznih označevalnih sistemov in enotnih zapisov omogočiti nedvoumno sporazumevanje in racionalno materialno poslovanje v vseh enotah ZP, zlasti še ob uvajanju računalniške obravnave podatkov,
7. s posredovanjem in tolmačenjem nacionalnih standardov (domačih in tujih) ter mednarodnih priporočil omogočiti konkurenčno sposobnost naših izdelkov na domačem in tujem tržišču.

ORGANIZACIJA INTERNE STANDARDIZACIJE

V zavodu za avtomatizacijo deluje **Oddelek za standardizacijo**, ki med drugim izdaja ISKRA-standarde, veljavne za vse enote ZP. V posameznih tovarnah so **tovarniške službe za standardizacijo**, katerih velikost je prilagojena potrebam tovarne. V velikih tovarnah je to že precejšen oddelek, medtem ko v manjših opravlja delo standardizacije en sam referent. Naloga teh služb je, da izdajajo tovarniške predpise, t. j. standarde za eno samo panogo oz. tovarno, da sestavljajo ožje izbore materialov in standardnih delov za svojo panogo in, da sodelujejo s skupno standardizacijo.

Za koordinacijo dela med službami za standardizacijo na obeh ravneh je formirana **komisija za standardizacijo**, katere člani so vodje služb za standardizacijo vseh tovarn, vodijo jo pa sodelavci skupne standardizacije. V pristojnosti te komisije je sprejemanje programa dela skupne standardizacije in nadzor nad njegovim izvajanjem, določanje osnovnega koncepta za posamezne skupine standardov ter obravnavanje in sprejemanje splošnih ISKRA-standardov.

Obseg ISKRA-standardov je preširok, da bi jih obravnavala samo ena komisija, zato so bile za posamezna ožja strokovna področja ustanovljene **strokovne komisije**, ki samostojno obravnavajo in sprejemajo standarde svoje skupine. Doslej so bile formirane naslednje strokovne komisije: za elektronske elemente, za umetne mase, za tiskana vezja, predvidena je pa še komisija za elektromehanske elemente.

SKUPNI ISKRA-STANDARDI

Internih ISKRA-standardov, veljavnih za celotno podjetje, je doslej v 31 mapah izdanih že blizu 1500, ki so porazdeljeni v naslednje skupine:

A — splošni standardi
B — tehnična dokumentacija z vidika AOP
C — kovinska gradiva
D — nekovinska gradiva
F — strojni elementi
I — elektronski elementi (v pripravi)
J — elektronska vezja (v pripravi)
K — elektromehanski elementi, transformatorji
L — žice, vodniki in kabli
P — protikorozijska zaščita
R — orodja

(Neuporabljene črke so rezervirane za morebitne nove skupine standardov)

Med standarde posebne vrste sodijo barvne karte za vse dovoljene nianse lakov in barv ter barvne ploščice za umetne mase (v pripravi). Barvne karte v znatni meri pripomorejo k zmanjšanju asortimana barv, lakov in umetnih mas pri nabavi in skladiščenju, omogoča izposojanje med tovarnami v primeru pomanjkanja materiala ter bistveno vpliva tudi na uveljavljanje hišnega stila podjetja, s katerim so določene tudi barvne nianse. S tem je bistveno olajšano tudi servisno vzdrževanje izdelkov v eksploataciji.

STANDARDOTEKA

Važna dejavnost v okviru skupne standardizacije je vodenje standardoteke »tujih« standardov, kakor tudi razdeljevanje in evidentiranje lastnih internih standardov.

Med »tuje« štejemo vse standarde, predpise in priporočala, ki so jih izdale institucije izven lastnega podjetja, torej JUS, DIN, NF in druge nacionalne standarde, nadalje priporočila in standarde ISO, priporočila IEC in CEE, CCITT in druge dokumente tehnične regulative. Naloga standardoteke je, da samoiniciativno in na zahtevo interesentov nabavlja, zbira in arhivira vse naštete originalne dokumente, ki so potrebni pri sestavi internih standardov. Interesentom izven standardizacije originalov teh dokumentov ne posojajo, ampak jim izdelajo fotokopijo zaželenega dokumenta.

Služba skupne standardizacije skrbi tudi za ažurno evidenco razposlanih lastnih internih standardov ter občasno kontrolira arhive internih standardov na delovnih mestih v tovarnah in v razvoju, ali so tekoče ažurirani, t. j. da so novi standardi pravilno vloženi, zastareli standardi pa izločeni.

Na isti način, vendar v ustrezno manjšem obsegu vodijo tovarniške službe za standardizacijo svojo lokalno standardoteko za pripadajočo panogo.

SODELOVANJE Z DRUGIMI SKUPNIMI SLUŽBAMI IN TOVARNAMI

Skupna standardizacija tesno sodeluje z oddelkom za oštevilčenje in klasifikacijo, v Zavodu za avtomatizacijo, ki določa na osnovi ISKRA-standardov enotne identifikacijske in klasifikacijske številke za vse proizvode skupne rabe, zlasti za snovi, polizdelke in standardne dele in te številke tudi objavlja.

Omembe vredno je tudi sodelovanje skupne standardizacije s sektorjem za meritve in ugotavljanje kvalitete, zlasti na področju elektronskih elementov. Ta sektor izdaja na osnovi lastnih preskušanj in na osnovi certifikatov nevtralnih domačih in tujih laboratorijev dovoljenja za uporabo teh elementov, zlasti v profesionalnih elektronskih napravah. Ta

ISKRA
Številka 31 — 1. septembra 1973

Iskra-Elektromotorji Železniki

Uspešna in koristna praksa

Sodelavec našega uredništva se je pogovarjal s praktikantoma v tovarni Elektromotorji v Železnikih. To sta Tadeusz Twarog iz Varšave, absolvent fakultete za mehaniko, energetiko in aviacijo in Tone Čufar, ki je letos končal tretji letnik TSŠ v našem šolskem centru. Obema so bila stavljena ista vprašanja.

»Kaj je po vaše počitniška praksa?«

Tadeusz: »To naj bi bilo praktično izobraževanje. Kar sem med šolskim letom študiral, videl in slišal, naj bi videl v tovarni in obenem dobil čimveč informacij, ki jih teorija ne more dati.«

Tone: »Mislim, da je počitniška praksa zelo potrebno dopolnilo teoretični šolski modrosti.«

»Ste v ‚Elektromotorjih' strokovno kaj pridobili?«

Tadeusz: »Zelo koristno je bilo za tehnično izpopolnitev. Predvsem sem mnogo pridobil na tehnološkem področju. Vse teoretične elektrostrojne elemente sem primerjal s prakso in odkrival zanimive tehnološke postopke. Konkretno sem spoznal problematiko in rešitve glede elektromotorja, v remontu pa so me seznanili z ustrojem, delovanjem in problematiko strojne opreme. Kar sem prej le teoretično domneval mi je bilo lepo razjasneno. Kogarkoli sem kaj vprašal, mi je rad razložil. Posebno zahvalo sem dolžan inž. Bergantu za dragocene napotke in izredno pozornost.

Tone: »Precej sem pridobil. V konstrukciji sem lahko videl »možgansko« nastajanje motorja, zatem sem spremljal v obdelovalnici ideje in problematiko prelito v material in energijo.

»Kaj vam je v tovarni najbolj všeč?«

Tadeusz: »Lepo se mi je zdelo, da so delavci enotno oblečeni — v delovne halje. Enakost v praksi. Posebno pozornost pa mi je zbudilo sistematično delo brez nervoznega tekanja. Ob tem sem opazil nasmejane obraze. Lepo je delati med veselimi ljudmi.

Tone: »Zavzetost za delo me je prevzela. Kruh je v trdih rokah, pa ga naši ljudje znajo služiti.«

»Kaj vas v tovarni najbolj moti?«

Tadeusz: »Ne razumem zakaj so v proizvodni hali štance, ki ropotajo dvesto ljudem na ušesa. To bi se dalo urediti s separatom.«

Tone: »V menzi je premalo discipline. Pričakoval bi od naših ljudi več takta.«

»Kateri oddelek tovarne vam je najbolj všeč in zakaj?«

Praktikant Tone Čufar

Tadeusz: »V razvoju sem bil nekaj dni v konstrukciji. Ing. Šturm mi je teoretično in praktično pokazal nastanek motorja, problematiko posameznih delov, izdelave in uspehe na tem področju. Mnogo novega sem odkril, kar še nikoli nisem slišal, pa je iz moje stroke.«

Tone: »Najbolj mi je bil všeč oddelek kompresorskega motorja. Saj je z najmodernejšo strojno opremo res impozanten. Obenem pa sem na zaključenem prostoru videl kako nastane motor iz polfabrikatov v nekaj minutah.«

Oba praktikanta se vsem, ki so jima pomagali z nasveti, ju uvajali in seznanjali z prakso, iskreno zahvaljujeta. K. F.

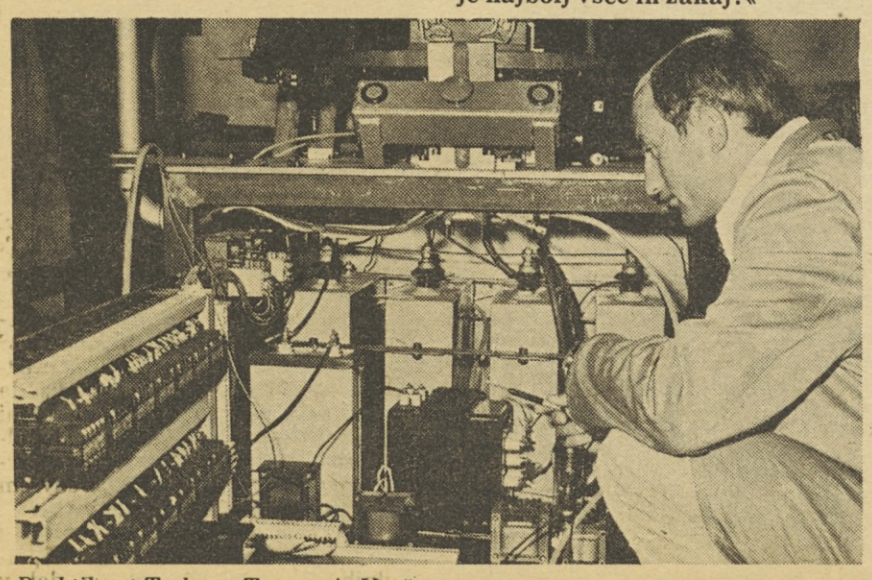

Praktikant Tadeusz Twarog iz Varšave

Iskra-Elektromehanika Kranj

Živahna politična dejavnost

Družbenopolitična aktivnost se je v Elektromehaniki letošnjo jesen pričela z ustavno razpravo. Široka možnost razprave je dana s tem, da so bili osnutki razprav objavljeni v dnevnem časopisju in je osnutek lahko dobil vsak zaposleni.

Ustavna razprava se bo pričela z uvodnim predavanjem za vse člane političnega aktiva in organe upravljanja. Na tem predavanju bodo pojasnjena izhodišča ustavnih osnutkov in nekatera nejasna vprašanja. Nadaljevanje razprave bo na zborih delavcev, ki bodo organizirani po temeljnih organizacijah združenega dela. (Zbori bodo predvidoma 21. 9. 1973). Na teh zborih bo obravnavan tudi osnutek samoupravnega sporazuma za združitev TOZD v Združeno podjetje Iskra. Poleg tega bo nadaljevanje razprave potekalo tudi v okviru posameznih družbenopolitičnih organizacij in strokovnih služb.

Dosedanji pregled nam kaže, da je največ zanimanja za vprašanje družbeno-ekonomskih odnosov, združenega dela, samoupravne organiziranosti v okviru TOZD in delovnih organizacij ter sploh o zadevah, ki zadevajo občana-delavca.

Menimo, da bo razprava v Elektromehaniki dala uspešen prispevek k ustavni razpravi in da bo to obenem dobra osnova za usklajevanje samoupravnih aktov z novo ustavo.

N. Pavlin

dovoljenja objavlja skupna standardizacija v ISKRA-standardih, hkrati s tehničnimi specifikacijami za vsako vrsto elementov.

Ob uvajanju avtomatske obdelave podatkov je pomembno tudi sodelovanje standardizacije z računskim centrom, da standardi s področja označevanja ustrezajo zahtevam te obravnave.

Sodelavci skupne standardizacije se pa ne omejujejo le na izdajanje standardov, ampak sodelujejo aktivno tudi pri uvajanju standardov v poslovanje tovarn in komercialnih služb. V zadnjem času je zlasti aktualno uvajanje enotnih računalniških zapisov osnovnih podatkov za vse reprodukcijske materiale, kar bo olajšalo sporazumevanje in materialno poslovanje s skupno nabavo. Prav na področju računalniških zapisov je standardizacija v ISKRI prehitela razvoj v drugih razvitejših deželah, kjer šele sedaj določajo osnovno strukturo takega zapisa, v ISKRI so pa zapisi dokončno določeni že za večino skupin reprodukcijskih materialov.

Na osnovi pridobljenih izkušenj na tem področju je ISKRA predlagala, da se njen sistem računalniških zapisov za osnovne podatke v nekoliko modificirani obliki sprejme kot jugoslovanski standard, kar je bilo v načelu že tudi sprejeto.

SODELOVANJE STANDARDIZACIJE IZVEN PODJETJA

Dolžnost skupne standardizacije je tudi, da predstavlja in zastopa ZP ISKRO na sestankih republiških in zveznih organizacij za standardizacijo, zlasti kadar gre za splošna vprašanja o standardizaciji. To pa seveda ne preprečuje strokovnjakom iz vseh organizacij ZP, da bi se udeleževali takih sestankov, zlasti je pa želeti, da bi se le-ti v čim večjem številu udeleževali strokovnih razprav v zvezi z nastajanjem jugoslovanskih standardov in mednarodnih priporočil.

ZP ISKRA se že v veliki meri zaveda pomena standardizacije tudi v državnem in mednarodnem merilu, zato sodelujejo njegovi strokovnjaki v večini tistih tehničnih odborov in pododborov Jugoslovanskega elektrotehniškega komiteja (JEK), ki se dotikajo proizvodnega programa celotnega podjetja. Še več, ISKRA je prevzela skrb za sekretariate 17 tehničnih odborov, oz. pododborov JEK. V delovnih skupinah JEK pa ne sodelujejo samo sodelavci iz centralne in iz tovarniških standardizacij, ampak predvsem strokovnjaki-specialisti iz razvoja in proizvodnje. Morda je prav to vzrok, da je povezava med standardizacijo in temi strokovnjaki prerahla. Zato je predvideno, da bo skupna standardizacija pred zasedanjem posameznih tehničnih odborov JEK sklicevala sestanke vseh zainteresiranih zastopnikov tovarn in razvoja, da bi vsakokrat dosegli enotno stališče ISKRE.

Da bi izboljšali delo skupne standardizacije tudi v nakazani smeri, je potrebno to službo po številu in po strukturi kadrovsko okrepiti.

INTERNA STANDARDIZACIJA V NOVIH POGOJIH SAMOUPRAVNEGA DOGOVARJANJA

Nakazano delovanje in organizacija standardizacije v ISKRI se tudi z ustanovitvijo TOZD ne bo bistveno spremenila, ker je pogojena z ekonomičnim poslovanjem. Zato bodo samoupravni sporazumi o ustanavljanju asociacij in ZP vsebovali tudi določilo, s katerim TOZD pooblaščajo skupne službe, da zanje opravljajo delo na interni standardizaciji in, da jih zastopajo tudi v nacionalnih in internacionalnih organizacijah za standardizacijo.

Čeprav se odgovorni faktorji v podjetju že od nekdaj zavedajo pomena standardizacije in dajejo tej dejavnosti potrebno podporo, pa tudi v ISKRI še vedno manjka potrebna množičnost v procesu standardizacije. Temu je poleg premajhne popularizacije te dejavnosti krivo tudi prešibko razumevanje za standardizacijo v širši družbi. Zato z zanimanjem in zaupanjem pričakujemo, da bodo samoupravni sporazumi med TOZD na eni strani ter novi zakon o standardizaciji, skupno z ostalimi novimi zakoni o tehnični regulativi na drugi strani, dali standardizaciji tudi v samoupravni družbi tako veljavo, kakršno že ima v razvitejših gospodarstvih na vzhodu in na zahodu, ne glede na razlike v njihovih družbeno-političnih sistemih.

Franc Špiler

Dobro blago se samo hvali

Keramični kondenzatorji

V vrsto elektronskih sestavnih delov sodijo tudi keramični kondenzatorji. Od običajnih — nizkofrekvenčnih — se razlikujejo po vsem drugačni tehnologiji, namenjeni pa so za vgradnjo v elektronske aparature visokih frekvenc.

Pri nas jih izdeluje TOZD v Žužemberku, ki deluje v sklopu IEZE. Lani jih je ta organizacija izdelala 45 milijonov kosov. Letos ima planirano proizvodnjo 60 milijonov, od te količine jih je določenih polovico za izvoz. Doma jih prodajamo skoraj v celoti elektronski industriji, razen EI Niš, ki ima svojo lastno tovarno. V tujino pa gredo v glavnem na konvertibilna področja, zlasti v Zvezno nemško republiko. Mnogi radijski sprejemniki, televizorji in drugi elektronski aparati tovarn Grundig, Telefunken in Körting imajo vgrajene naše keramične kondenzatorje.

Seveda so si ti elektronski elementi utrli pot med tako renomirane proizvajalce v glavnem zaradi svoje odlične kvalitete, kjer praktično sploh ni reklamacij. Zaradi tega je tudi razumljivo, da je celotna žužemberška proizvodnja naslednjega leta že razprodana. TOZD jih bo izdelala leta 1974: 35 milijonov za domače tržišče in 45 milijonov za izvoz.

Vštric z nenehnim bojem za dovršeno svetovno kvaliteto je korakalo tudi uvajanje mehanizacije oz. avtomatizacije proizvodnje. Letos bodo v Žužemberku vključili še zadnjo fazo in tako bo ostal le še spomin na nekdanjo ročno proizvodnjo. Zanimivo je, da so bili vsi avtomatski stroji izdelani doma. Kako silen je ta napredek najbolj spričuje podatek, da je leta 1969 izdelalo nekaj nad 400 zaposlenih 50 milijonov kondenzatorjev, letos pa jih bo le 240 že omenjenih 60 milijonov kosov. -M. K.-

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA
vabi k sodelovanju in sprejme v redno delovno razmerje nove sodelavce:

ELEKTROINŽENIRJE
za delo na področju telekomunikacij in elektronike
Pogoj: končana elektro fakulteta II. in I. stopnje ali VTŠ

EKONOMISTE ALI ELEKTROINŽENIRJE
za delo na področju zunanje trgovine (izvoz-uvoz)
Pogoj: fakulteta II. ali I. stopnje ustrezne smeri ali VEKŠ z opravljenim izpitom za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov

ORGANIZATORJE
za delo na področju zunanje trgovine, računovodstva in blagovne dokumentacije
Pogoj: končana ekonomska fakulteta II. stopnje ali končana ekonomska fakulteta I. stopnje ali VŠOD, odslužen vojaški rok

PROGRAMERJE za sistem IBM in CDC
Pogoj: I. stopnja komercialne, ekonomske, tehnične ali organizacijske smeri

ELEKTROTEHNIKE in TT MEHANIKE
za delo na montaži in vzdrževanju radijskih postaj in UKV zvez oziroma za delo na področju telefonskih central (vzdrževanju, montaži, meritvah)
Pogoj: končana elektro tehniška srednja šola oz. končana šola za TT mehanika

STROJNE TEHNIKE
Pogoj: končana strojna tehniška srednja šola

EKONOMSKE in ADMINISTRATIVNE TEHNIKE
Za delo na področju komerciale, knjigovodstva in korespondence
Pogoj: končana ekonomska ali administrativna srednja šola

ABSOLVENTE GIMNAZIJ
za delo v financah
Pogoj: končana gimnazija

ADMINISTRATORJE
Pogoj: končana 2. letna administrativna šola

ELEKTROMEHANIKE
Pogoj: KV elektromehanik

KLJUČAVNIČARJE
Pogoj: KV ključavničar

ČISTILKE
za čiščenje pisarniških prostorov

Za vsa delovna mesta je 3 mesečna poskusna doba. Ponudbe pošljite na naslov: Iskra Commerce, Ljubljana, Kadrovsko-socialna služba, Masarykova 15.

NAKNADNI RAZPIS

Za potrebe delovnih organizacij v Združenem podjetju Iskra z ljubljanskega področja bo sprejetih naknadno še

15 učencev

za naslednje delovne organizacije:

za **Industrijo elementov in zabavne elektronike, TOZD avtomatika Ljubljana-Pržan:**
1 strojni ključavničar
1 rezkalec
1 strugar

za **Tovarno električnih aparatov v Ljubljani:**
1 strojni ključavničar
2 rezkalca
2 strugarja

za **Tovarno orodja v Ljubljani:**
1 rezkalec

za **Zavod za avtomatizacijo v Ljubljani:**
1 strugar

za **Tovarno elektronskih naprav v Ljubljani:**
1 strojni ključavničar
1 strugar

za **Tovarno usmerniških naprav v Novem mestu:**
2 elektromehanika
1 strojni ključavničar

Učenci se bodo šolali v poklicni šoli Izobraževalnega centra Litostroj v Ljubljani.
Prijave bo sprejemalo tajništvo Izobraževalnega centra Litostroj v Ljubljani, Djakovičeva 53, dne 1. septembra 1973 ob 8. uri. Ob vpisu morajo kandidati predložiti naslednje listine:

— izpolnjeno prijavo na obrazcu 1,20 (tiskovino dobite v knjigarni), kolkovano z državnim kolekom za 2.— din (v prijavi navedite poklic, ki se ga želite izučiti, in delovno organizacijo za katero se želite šolati)
— izpisek iz rojstne matične knjige
— spričevalo o končani osemletki
— zdravniško potrdilo.

Vpišejo se lahko kandidati do 18. leta starosti.

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA

DELAVSKA UNIVERZA TOMO BREJC KRANJ

V sodelovanju z Ekonomsko fakulteto v Ljubljani

RAZPISUJEMO

vpis v poslovni oddelek Ekonomske fakultete, za Gorenjsko regijo, za I. in II. stopnjo, v šolskem letu 1973/74.

Novost pri pogojih vpisa je v letošnjem šolskem letu v tem, da se lahko v I. letnik EF vpišejo občani, ki imajo dokončano katerokoli srednjo šolo (ne samo gimnazijo ali ESŠ). Možnosti vpisa se tako zelo povečujejo.

V letošnjem šolskem letu tudi prvič vpisujemo izredne študente v II. stopnjo. Absolventi I. stopnje šol, ki so navedene v prospektu, bodo imeli tako možnost izrednega študija po predmetih tudi za II. stopnjo. Pogoji za pridobitev visoke izobrazbe so zato ugodnejši.

Z Ekonomsko fakulteto sodelujemo že štiri leta. Rezultati izrednega študija, ki smo jih v tem času dosegli, so vzpodbudni. Šolanje v Kranju je za študente ugodno, ker se jim ni treba voziti v Ljubljano, predavanja so enkrat tedensko, program šole se izvaja po predmetih. V pripravah za izpite pomagamo študentom z inštrukcijami, dopolnilnim delom in nasveti.

Stroški šolanja, ki so navedeni v prospektu so vpisnina in prispevek fakulteti. Celotna šolnina za tri šolska leta (kakor so predavanja razporejena) znaša za eno stopnjo (I. ali II.) 6.000 N dinarjev in se v skupini v Kranju lahko vplača v 30 obrokih, po 10 obrokov na leto.

Prosimo direktorje, strokovne službe oziroma posameznike, ki so v delovni organizaciji odgovorni za izobraževanje, da z razpisom seznanijo zaposlene delavce, predvsem pa še tiste, za katere sami menijo, da bi se glede na delo, ki ga opravljajo, morali vključiti v študij na Ekonomski fakulteti.

K prijavi je treba predložiti:

— rojstni list,
— zadnje šolsko spričevalo,
— potrdilo o zaposlitvi,
— kolek za 2 N din,
— 2 sliki.

prijave dostavite na naslov: Delavska univerza Tomo Brejc Kranj, Cesta Staneta Žagarja 1, kjer dobite tudi vse podrobnejše informacije.

DOPISUJTE V ISKRO

Izlet planincev Iskre na Mont Blanc in Breithorn

Dvakrat nad 4.000 metrov

PD Iskra je organiziralo pohod planincev Iskre na najvišji vrh Evrope, Mont Blanc. Pohoda se je udeležilo 50 planincev in gorskih vodnikov.

Poln avtobus planincev, ki ga je vozil prijazni Bine, je v soboto ob 1. zjutraj komaj speljal s Trga revolucije proti Sežani, saj je imel vsak udeleženec s sabo težak nahrbtnik za vzpon in še kup druge prtljage. Vožnja do Chamonixa je s krajšimi postanki in vsemi carinskimi nevšečnostmi trajala 14 ur. Najzanimivejši del tega potovanja je bila vožnja po dolini gradov — Aosti in skozi najdaljši predor v Evropi, od Courma Yerja do Chamonixa, pod Mont Blancom.

Tokrat je zastava Iskre zaplapotala na vrhu najvišje evropske gore

Chamonix je znano smučarsko središče Francije obenem pa je to svetovna prestolnica alpinizma. Mesto je izhodišče za najtežje plezalne smeri v pogorju Mont Blanca, ki jih tudi naši alpinisti že dobro poznajo. Če človek hodi po Ljubljani v pumparicah, z nahrbtnikom in cepinom je nekaj posebnega, v Chamonixu pa je to najbolj običajna noša.

V prijetnem smrekovem gozdičku nad mestom smo postavili šotore, nato pa smo si še pred večerom ogledali okoliške vrhove in mesto samo.

V nedeljo dopoldne smo se z avtobusom odpeljali v približno 10 km oddaljeno mestece La Fayet, odkoder smo se s strmo speljano zobato železnico peljali do končne postaje na višini 2.364 m. Tu se je potem začel pravi vzpon proti vrhu Mont Blanca.

Pot, ki smo si jo izbrali, je najbolj običajna. Planinci navadno prenočijo v koči Tète Rousse (3.167 m), ki je od končne postaje oddaljena 3 ure hoje, ali pa v koči Goûter (4.304 m) do katere hodijo nadaljne 3 ure. Pot med obema kočama je zaradi ledu in padajočega kamenja dokaj zahtevna in nevarna. Prenočišč v kočah je dostikrat premalo za vse planince, zato se pogosto zgodi, da spijo na tleh ali po klopeh, kar ni nič nenavadnega tudi v naših hribih. Novo za nas pa je bilo to, da oskrbnik zbudi goste že ob 2. ponoči. To pa je tudi razumljivo, saj so vse ture v Centralnih Alpah dolge, popoldne pa običajno grozijo nevihte.

Od koče Goûter do vrha Mont Blanca je približno 6 ur hoje, seveda le v primeru lepega vremena. Vzpon od tu do vrha plezalno ni zahteven, otežkoča pa ga pomanjkanje kisika. Nekateri višino laže prenašajo, marsikdo pa jo občuti že na Triglavu. Nad 4.000 m pa mora prav vsakdo upočasniti korak in globlje dihati, mnogi pa dobijo višinsko bolezen, katere znaki so glavobol, bruhanje in splošna slabost.

Razumljivo zadovoljstvo je prevzelo slehernega izmed udeležencev vzpona, ko je obstal na temenu Mont Blanca.

450 m pod vrhom stoji zavetišče Vallot (4.362 metrov), kamor se planinci zatečejo v slučaju slabega vremena ali prevelike utrujenosti. Nadaljna pot do vrha poteka vseskozi po grebenu, zato je v močnem vetru tudi za izkušene planince neprehodna. Vzpon od koče Goûter naprej zahteva popolno zimsko opremo — dereze, cepin, ledeniška očala in topla oblačila, saj je temperatura zraka na tej višini vedno pod 0 stopinj C. Zaradi ledeniških razpok in strmin pa je treba biti navezan.

Naša odpravica se je povzpela do koče Tète Rousse, kjer smo se morali razdeliti v dve skupini, saj v koči ni bilo dovolj prenočišč za vse. 20 nas je ostalo v koči, ostali pa so se morali povzpeti 700 m, , više do koče Goûter.

Naša skupina, ki je prenočila v spodnji koči, je bila na poti že ob pol dveh ponoči, saj je morala ujeti zgornjo skupino, kajti želja nas vseh je bila, da skupaj stopimo na vrh Evrope. Sprednji so nas počakali pri zavetišču Vallot, odkoder so potem vse naveze skupaj v dolgi koloni krenile dalje.

V ponedeljek, 20. avgusta 1973 ob 11,30 so vse naveze stale na vrhu Mont Blanca, 4.807 m visoko, kjer smo razvili slovensko zastavo in zastavo Iskre.

Čudovito vreme brez vetra in dobra pripravljenost vseh udeležencev nam je omogočila, da smo v tako velikem številu stali na vrhu.

Razgled z vrha se odpira na vse strani do modrin obzorja. Valliške Alpe z Matterhornom in Monte Roso na vzhodu, desno od njih rajski Gran Paradiso, na drugi strani brezštevila znanih in neznanih vrhov in grebenov, pod nami pa znameniti Grandes Jorasses, Dent du Géant, Aiguille du Midi, Aiguille Verte z Drujem, v ozadju Les Droites, globoko spodaj v dolini pa prijazni Chamonix.

Kmalu smo morali z vrha, saj je znan planinski pregovor, da je vrh šele pol poti. Pot navzdol je bila lažja, zato smo bili hitro na Vallotu, slabost in glavobol pa sta ostala na vrhu. Ledenik Bossons po katerem smo sestopili v dolino je v tem letnem času zaradi ledu, razpok in serakov zelo zahteven. Naši vodniki so morali nekajkrat krepko prijeti za vrv. Več 10 m globoke razpoke in viseči seraki dajejo pokrajini zanimivo in grozečo podobo. Vsem se nam je zdel ta del poti najtežji. Pet navez je še isti dan sestopilo v Chamonix, ostali pa so prespali v koči Gran Mulets (3.051 metrov) na ledeniku Bossons in se naslednji dan vrnili v dolino.

Ker smo osvojili vrh Mont Blanca hitreje kot smo pričakovali, smo sklenili, da se bomo poskusili povzpeti še na kak štiri tisočak. Odločili smo se za Breithorn (4.171 m) v Valliških Alpah. Do odhoda v Cervinio pa smo imeli še nekaj ur časa za ogled mesta in za nakupovanje planinske opreme, v »Caffe la nationale« pa smo proslavili naš uspešen vzpon.

V sredo smo preko Švice in visokogorskega prelaza Veliki Sv. Bernard (2.472 m) prišli v Aosto in pri Chatillonu zavili proti Cervinii. Mesto leži 2.000 m visoko in je znano po izredno lepih smučarskih terenih. Matterhorn mu daje svojevrstno podobo, arhitektura razkošnih hotelov pa skuša posnemati okoliške grebene in vrhove. Avtobus nas je pripeljal prav do kampa, pri tem pa smo morali sestaviti ekipo za odstranjevanje osebnih vozil, saj so bili prehodi med parkiranimi avtomobili za naš avtobus preozki.

Naslednje jutro smo se z žičnico pripeljali do Platoja Rosa na višino 3.480 m. Od tam nas je čakalo dobri dve uri hoje na lahko pristopen Breithorn. Ker smo bili višine že navajeni, nam tudi ta ni delala težav. Pri povratku se je nekaj navez povzpelo še na Mali Matterhorn (3.886 metrov).

S tem se je končalo naše osvajanje visokih vrhov. Popoldne smo se že vrnili v Cervinio, kjer smo si potešili lakoto z znamenito pizzo. Še enkrat smo prespali v Cervinii, v petek zgodaj zjutraj pa smo se odpeljali po že znani poti nazaj domov.

Da smo se živi in zdravi vrnili in da z veseljem v spominu ponavljamo našo pot je prav gotovo zasluga odlično izpeljane organizacije, naših izkušenih vodnikov, pomembna pri vsem pa je bila tudi sreča in kranjska trmoglavost, če ne gre vse zlepa.

Tako je potekal naš izlet z mnogimi zanimivimi prigodicami in naključji. Sicer pa pravi stara modrost, da je pomembnejša pot do cilja kot cilj sam, oziroma če ti je lepo na poti do vrha, vrh navsezadnje ni več pomemben.

Majda Rosulnik

V taboru v Chamonixu: pred odhodom na dolgo in naporno turo še zadnje priprave

Pot čez obsežen ledenik je terjal previdno hojo

Telesna kultura in delovna organizacija

V eni zadnjih številk Glasila smo že bežno pisali o pomembnosti redne telesnokulturne dejavnosti delovnega človeka, posebno zaposlenih delavcev, ki v delovnem procesu večji del svojega časa presede (in takih nas je kar lepa večina), vendar menim, da je o tej problematiki treba pisati še in še, da TK preide v meso in kri. In pri tem imata precejšnjo nalogo in vlogo prav sindikat in mladinska organizacija!

Zakaj? Zato, ker je naša dosedanja TK aktivnost vse premajhna, kljub stotinam nastopajočih na letnih ali zimskih športnih igrah Iskre, ker se s TK danes aktivno ukvarja zelo nizek odstotek Iskrinih delavcev (ker tudi ni povsod pogojev za tako delovanje). Menim, da bi prav sindikat lahko povezal ljubitelje TK, ostale pa tudi navdušil za udejstvovanje v katerikoli športni zvrsti, glede na spol, starost in telesne sposobnosti ter krajevne prilike in možnosti za vadbo.

Tako kot po šolah ustanavljajo šolska športna društva, menim, da bi v Iskri lahko ustanovili Iskrino delavsko športno društvo, ki bi po naših organizacijskih enotah imelo razne sekcije (n. pr. namizni tenis, nogomet, rokomet, košarka, odbojka, plavanje, waterpolo itd.), ki bi v prvi vrsti bile množičnega značaja, ki bi šport gojile zaradi rekreacije in šele v drugem planu zaradi športnih tekmovanj. Te sekcije bi bile lahko razdeljene na starostne razrede (da bi tudi mi nekoliko starejši mladinci in mladinke prišli na svoj račun in imeli mesto v ekipi sebi primernih starosti). Lažje kot posameznik bi dobila tovarna (ali obrat) v kaki telovadnici i. p. enkrat ali dvakrat tedensko za »izživljanje« svojih delavcev prostor, pa tudi stroški ne bi mogli načeti sindikalnih blagajn!

Pri tem sem želel le poudariti eno izmed določil Tez o telesni kulturi v Sloveniji, ki pravi: »Telesna kultura delovnih ljudi v delovnih organizacijah mora postopoma postati uresničljiva pravica vseh zaposlenih.«

Zanimivo bi bilo slišati mnenje športne komisije pri sindikatu oz. naših športnih delavcev, ki jih v Iskri ni nikoli manjkalo.

I. S.

Že več kot 10 let obstoja počitniška skupnost »Zatišje« v Bašaniji v Savudriji, ki jo sestavljajo podjetja »Zmaj«, Elma, Šumi in Tiki. V »slovenskem raju«, kot ga imenujejo domačini, je poleg centralnega objekta z veliko jedilnico 8 paviljonov s po 4 sobami. Zmaj ima 6 sob s skupno 18 posteljami ter v najemu še dve sobi. Skupno lahko naenkrat letuje 24 oseb, kar pa je za delavce Zmaja zaradi velikega zanimanja še vedno premalo.

ISKRA-Zmaj ima v najemu 3 sobe z 10 ležišči in kuhinjo na Uskovnici nad Bohinjem. Ob letošnji opremi kuhinje se je povečalo zanimanje tudi za počitnice v hribih.

Tudi v Iskra-baterije Zmaj navdušeni planinci

Ljubitelji planin v Iskra — baterije Zmaj so tudi letos organizirali izlet v naše gore. Pred dvemi leti so se napotili na Triglav, lani v Kamniške planine, v petek 24. t. m. pa so se usmerili na 2643 m visoki Jalovec.

»Vakokrat smo si še na ‚terenu' obljubili smer za naslednje leto. Zato pričakujemo, da se bomo v letu 1974 povzpeli na Škrlatico«, je povedal ing. Jože Lavrin, stalni dosedanji organizator izletov v planine.

My

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA

Vabi k sodelovanju in sprejme v redno delovno razmerje

ORGANIZATORJA
za organizacijsko področje mednarodnega trga financ in računovodstva

Pogoji:
— izobrazba II ali I stopnje ekonomske oz. organizacijske smeri,
— znanje enega svetovnega jezika,
— zaželena praksa na področju organizacije dela,
— odslužen vojaški rok.

Za delovno mesto je določena 3 mesečna poskusna doba.
Ponudbo pošljite na naslov: Iskra Commerce Ljubljana, Kadrovsko-socialna služba, Masarykova 15.

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

MARIJE ŽARGAJ

se iskreno zahvaljujeva sodelavcem v ERO in SPD v kranjski tovarni za izraze sožalja, darovano cvetje in drugo pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Sinova
Andrej in Janez

I S K R A — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec. Odgovorni urednik: Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in klišeji: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

TRIM - Družinsko plavanje

Poletje gre proti koncu. Sedaj, ko ste že lepo porjaveli, se naužili sonca in, ko se je marsikateri družinski član naučil plavalnih veščin, prirejamo prijetno, toda ne prenaporno športno tekmovanje »DRUŽINSKO TEKMOVANJE V PLAVANJU«. Ta prireditev sodi v program družinskega TRIM-a. Skrbno in potrpežljivo preberite razpis tekmovanja.

RAZPIS

PRIREDITELJ IN IZVAJALEC: Komisija za šport in rekreacijo pri MZTK in MSZS Ljubljana
GOSTITELJ: Hotel Turist, Motel Grosuplje
POKROVITELJA: Partizan Slovenije zveza za športno rekreacijo in telesno vzgojo in revija »ANTENA«

1. Razpisujemo I. DRUŽINSKO TEKMOVANJE V PLAVANJU, ki bo v soboto, 8. septembra 1973 v bazenu Motela Grosuplje s pričetkom ob 16,00.
2. Pravico nastopa imajo tri in več članske družine, ki plačajo prijavnino 20,00 din na samem mestu tekmovanja. Prijavnina gre za stroške tekmovanja.
3. Vsak družinski član mora preplavati v prostem slogu 22,5 m x 2, skupaj 45 m.
4. Zmagovalno družino se določi na podlagi treh najboljše doseženih časov. Upoštevajo se časi mamice, očka in enega otroka.
5. Zmagovalni družini podeli uredništvo »Antena« stalni pokal. Prehodni pokal podeli Partizan Slovenije. Praktične nagrade in darila bodo žrebana.
6. Za napovedovalca se napoveduje Janez Hočevar — RIFLE.
7. Zadnji rok za poimenske pismene prijave, na podlagi prijavnice, ki je objavljena v reviji ANTENA 30. 8. in 6. septembra 1973 je petek, 7. september 1973 na naslov: REVIJA ANTENA, Gradišče 4. Ljubljana.

ORGANIZACIJSKI ODBOR